

назадъ. Значи, има право да бжде самонадѣенъ и гордъ за бждещето си онзи младежъ, който всѣки день прибавя нѣщо важно къмъ своето морално и интелектуално усъвършенствуване. Но въ сжщностъ всѣкому въ тази възраст се струва че нѣма день, който да не прибавя много у него. И, дѣйствително, дори и най-бавно възприемащитѣ прибавятъ повече, отколкото възрастнитѣ хора, които сж видѣли и прѣживѣли толкова, че цѣла година не имъ дава такъвъ брой нови впечатления, какъвто юношътъ има за единъ мѣсець или за седмица. Но важното за мисълта, която искамъ да ви изтъкна, е не броя на впечатленията, не количеството на цѣннитѣ научни факти, които ще възприемемъ, а тѣхното прѣработване у насъ и онова, което ние възъ основа на тѣхъ като свое индивидуално, ще създадемъ, за да отплатимъ взетото и използвано за своето развитие. Който не може да прибави собственъ индивидуаленъ животъ на възприетото отъ магазина на свѣтовната цивилизация; който не може да асимилира чуждото и съобразно съ своята природа да увеличи силата му за по-нататъшно въздѣйствие и усъвършенствуване, а го остави като мъртавъ металъ отъ знания въ своята умствена изба, той не само нѣма, за какво да се гордѣе, но и по добръ да не е научвалъ и азбуката. Обаче кому на вашата възраст не се струва, че тъкмо той ще възвърне на живота съ най-голѣми лихви онова, което е взелъ отъ него? Ето кое е, както казахъ въ самото начало, голѣмото прѣимущество на младостта и, въ сжщото врѣме, голѣмата опасностъ за многома млади хора. Защото почти всички млади хора лесно свикватъ да надцѣняватъ смисъла на своето неизвѣстно още бждеще и въ сжщото врѣме да подцѣняватъ направеното вече отъ миналитѣ поколения. А това въ извѣстна смисълъ ненормално състояние, при което и най-трудно достижимата цѣль изглежда извънредно лесна и дори незначителна, довежда често до неспособностъ да съизмѣримъ себе съ околнитѣ си. Това отъ своя страна у по-способнитѣ за развитие готви страшни разочарования въ живота, гнѣвъ прѣдъ неопрѣодолимитѣ прѣчки, или пъкъ отчаяние; а по-малко способнитѣ за усъвършенствуване впадатъ въ едно злобно или добродушно маниакално състояние, което единъ отъ голѣмитѣ философи нарича връхъ на блаженството, понеже убѣдилъ ли е нѣкой самъ себе си, че той е много по-важенъ отъ околнитѣ си, за